

Від 12.01.2021

**Голові НКРЕКП
Тарасюку В.В.**

Копія:

т.в.о. Міністра енергетики України
Вітренку Ю.Ю.

Міністру фінансів України
Марченко С.М.

Директору ДП «Гарантований покупець»
Петриковцю К.Я.

Голові правління, ПрАТ «НЕК «Укренерго»
Кудрицькому В.Д.

Голові Центру вирішення спорів та переговорів
Секретаріату Енергетичного Співтовариства
Пану Дірку Бушле

Послу ЄС, голові Представництва ЄС в Україні
Пану Матті Маасікас

Регіональному директору Світового банку у справах
країн Східної Європи (Білорусь, Молдова та
Україна)
Доктору Арупу Банерджі

Керуючому директору Європейського банку
реконструкції та розвитку у країнах Східної Європи
та Кавказу
Пану Маттео Патроне

Регіональному керівнику Білорусь, Молдова та
Україна Міжнародної фінансової корпорації
Пану Джейсону Пеллмару

***Щодо проєкту постанови
НКРЕКП про внесення змін до деяких
постанов НКРЕКП від 31 грудня
2020 року***

Шановний Валерію Володимировичу!

Від імені трьох галузевих асоціацій сектору відновлюваної енергетики України, Європейсько-українського енергетичного агентства (ЄУЕА), Української вітроенергетичної асоціації (УВЕА), Української асоціації відновлюваної енергетики (УАВЕ), які об'єднують міжнародних та національних українських інвесторів, що інвестували у сектор відновлюваної енергетики в Україні

для будівництва електростанцій з відновлюваних джерел енергії, використовуючи сонце, вітер, біомасу, гідроенергію та інші джерела енергії, ми висловлюємо щире повагу та звертаємось до Вас із таким.

6 січня 2021 року на засіданні НКРЕКП розглядалось питання «Про прийняття рішення НКРЕКП щодо врегулювання заборгованості на ринку електричної енергії», рішення по якому не прийнято на засіданні та подальший розгляд питання перенесено на засідання НКРЕКП, що має відбутись 13 січня 2021 року.

Відповідно до проекту рішення НКРЕКП по цьому питанню та обґрунтовуючих матеріалів, які було оприлюднено ввечері напередодні проведення засідання НКРЕКП, 5 січня 2021 року, НКРЕКП пропонує внести зміни до наступних постанов Комісії, а саме:

- постанови НКРЕКП від 31 грудня 2020 року № 2874 «Про підписання Угоди від 31 грудня 2020 року № 30221/1-20 про заходи щодо забезпечення виконання зобов'язань за кредитом»;
- постанови НКРЕКП від 31 грудня 2020 року № 2875 «Про підписання Договору від 31 грудня 2020 року № 30222/1-20 про співробітництво в частині погашення заборгованості перед АБ «УКРГАЗБАНК» за надання кредиту»;
- постанови НКРЕКП від 31 грудня 2020 року № 2876 «Про підписання Договору (Угоди) від 31 грудня 2020 року № 30223/1-20 про забезпечення погашення заборгованості за кредитом перед АТ «Державний експортно-імпорتنний банк України».

НКРЕКП пропонує доповнити зазначені постанови положенням про те, що *кошти, отримані ДП «Гарантований покупець» від ПрАТ «НЕК «Укренерго» в рамках кредитів, наданих АТ «ОЩАДБАНК», АБ «УКРГАЗБАНК», АТ «Державний експортно-імпорتنний банк України», повинні спрямовуватись на погашення заборгованості, яка склалась у 2020 році, перед суб'єктами господарювання, які виробляють електричну енергію (крім заборгованості перед суб'єктами господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, що утворилася станом на 01 серпня 2020 року*, та яка має бути відшкодована шляхом оформлення облігацій внутрішньої державної позики відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії», надалі – «Закон № 810-ІХ»).

Вважаємо, що приймаючи зазначений проєкт рішення НКРЕКП діє всупереч нормам чинного законодавства та з перевищенням повноважень, встановлених законом, а саме:

1. *Необґрунтованість позиції НКРЕКП щодо виключення заборгованості, що утворилась перед виробниками з ВДЕ станом на 01 серпня 2020 року, з обсягу заборгованості, що буде погашатись ДП «Гарантований покупець» за рахунок залучених НЕК «Укренерго» кредитних коштів*

В обґрунтування позиції щодо необхідності виключити заборгованість, що утворилась перед виробниками з відновлюваних джерел енергії (надалі – «виробники з ВДЕ») станом на 01 серпня 2020 року, з обсягу заборгованості, що буде погашатись ДП «Гарантований покупець» за рахунок залучених НЕК «Укренерго» кредитних коштів, НКРЕКП зазначає, що відповідно до Закону № 810-ІХ погашення такої заборгованості передбачено шляхом оформлення облігацій внутрішньої державної позики.

На заперечення даної позиції та підтвердження її необґрунтованості слід зауважити таке.

Пунктом 4 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 810-ІХ передбачено доручення Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дати набрання чинності законом розробити та подати до Верховної Ради України законопроект щодо відшкодування заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед суб'єктами господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, що утворилася станом на 1 серпня 2020 року, шляхом оформлення облігацій внутрішньої державної позики з терміном обігу п'ять років.

Слід зазначити, що Закон № 810-IX розглядався у Верховній Раді України як проект закону за реєстраційним № 3658. Зазначене вище положення було включено до Прикінцевих та перехідних положень проекту закону № 3658 між першим та другим читанням. При цьому експертиза щодо впливу зазначеного положення на показники бюджету та відповідності його законам, що регулюють бюджетні відносини, як того вимагає стаття 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», не здійснювалася. Комітет з питань бюджету висновків до законопроекту № 3658 не надавав.

У термін, визначений Законом № 810-IX для розробки законопроекту щодо відшкодування заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ, був розроблений та 18 вересня 2020 року зареєстрований у Верховній Раді України проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (реєстраційний № 4119), що був прийнятий 17 листопада 2020 року (Закон №1006-IX). Законом № 1006-IX надано право Кабінету Міністрів України, як виняток, надати державні гарантії для залучення ПрАТ «НЕК «Укренерго» кредитних коштів та забезпечення виконання його боргових зобов'язань.

При цьому у пояснювальній записці до проекту закону № 4119 від 26.10.2020 р. зазначається, що закон приймається для врегулювання на законодавчому рівні питання розрахунків по «зеленій» енергетиці. Слід зауважити, що окремо не визначаються періоди, за які забезпечуються розрахунки з виробниками з ВДЕ. Крім того, серед прогнозу соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта зазначено, що реалізація положень закону дозволить врегулювати на законодавчому рівні розрахунки по «зеленій» енергетиці. Ні серед цілей прийняття акта, ні серед прогнозу соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта не зазначено погашення заборгованості перед іншими суб'єктами господарювання, крім тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Таким чином, Законодавець, приймаючи зазначений акт, мав на меті розв'язання конкретних проблем.

На виконання Закону № 1006-IX Кабінетом Міністрів України 09 грудня 2020 року прийнято постанову № 1203 «Деякі питання виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік». При цьому у пояснювальній записці Міністерством фінансів України зазначено, що запозичені під державні гарантії кошти будуть спрямовані ПрАТ «НЕК «Укренерго» для погашення заборгованості перед ДП «Гарантований покупець» та подальшого погашення заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ. У пояснювальній записці до проекту Постанови Кабінету Міністрів України, як і у пояснювальній записці до проекту закону № 4119, відсутні будь-які інші напрями для використання кредитних коштів, крім погашення заборгованості ПрАТ «НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець» та подальшого погашення заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ.

Висновок: Верховна Рада України, реалізуючи власні суверенні повноваження з прийняття законів, Законом № 1006-IX фактично визначила альтернативний (додатковий) раніше визначеному у Законі № 810-IX спосіб відшкодування заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ. Зазначене рішення ухвалено 283 голосами народних депутатів, що не дозволяє піддавати сумніву рішення, прийняте Верховною Радою України.

Що ж до правозастосування правових норм, встановлених Верховною Радою України з одного й того ж питання (погашення заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ), то, відповідно до теорії права та порядку застосування норм права, у випадку наявності колізії застосовується акт, виданий пізніше, навіть якщо прийнятий раніше акт не втратив своєї чинності. **Тобто до правовідносин з погашення заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ застосовуються норми права, прийняті пізніше, а саме норми Закону № 1006-IX.**

Крім того, прийняття Верховною Радою України альтернативного (додаткового) способу погашення заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ не суперечить загальним принципам законотворчості та є законним.

2. *Перевищення НКРЕКП власних повноважень при встановленні для ДП «Гарантований покупець» (надалі – «гарантований покупець») напрямів погашення заборгованості*

НКРЕКП здійснює державне регулювання діяльності гарантованого покупця в межах повноважень, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії» та іншими актами законодавства.

Гарантований покупець відповідно до статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії» купує у виробників з ВДЕ електричну енергію за «зеленим» тарифом та надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. **Розмір вартості послуги затверджується НКРЕКП.**

Фінансування діяльності гарантованого покупця здійснюється в межах **кошторису, який затверджується НКРЕКП.** Методика формування кошторису гарантованого покупця (надалі – «Методика») затверджена постановою НКРЕКП від 26.04.2019 р. № 641.

НКРЕКП здійснює контроль за цільовим використанням гарантованим покупцем коштів згідно з кошторисом. За загальним правилом, гарантований покупець витрачає кошти, які надходять у складі доходів, встановлених видатковими статтями кошторису, та здійснює контроль за їх використанням на підставі платіжних документів (п. 5.2 Методики). Лише перерозподіл коштів між статтями витрат у межах кошторису здійснюється виключно за погодженням з НКРЕКП. При цьому Методикою визначено вичерпний перелік випадків, коли гарантований покупець має додатково погоджувати використання окремих видів надходжень. Так, **кошти амортизаційного фонду** використовуються гарантованим покупцем **за погодженням з НКРЕКП** відповідно до плану закупівель (п. 5.4 Методики). А **кошти надходжень, інших** ніж доходи від оплати послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел та доходи від продажу на ринку електричної енергії, зокрема отримані пені та штрафи за порушення виробниками виконання умов договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, обліковуються на окремому поточному рахунку гарантованого покупця та **використовуються лише за погодженням з НКРЕКП** (розділ 3 Методики).

Як зазначено в обґрунтовуючих матеріалах до проєкту рішення НКРЕКП від 6 січня 2021 року щодо врегулювання заборгованості на ринку електричної енергії, кредитні кошти, які передбачається запозичити під державні гарантії в АТ «Ощадбанк», АТ «Укресімбанк», АБ «Укргазбанк», будуть спрямовані ПрАТ «НЕК «Укренерго» для погашення боргових зобов'язань за виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії. **Зазначені кошти будуть перераховуватись гарантованому покупцю як погашення заборгованості за надані гарантованим покупцем послуги зі збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.** Розмір вартості послуг, наданих гарантованим покупцем у відповідних розрахункових періодах, був вже затверджений НКРЕКП в установленому порядку. **Зазначені кошти не є «іншими надходженнями» у значенні розділу 3 Методики чи іншим видом надходжень (перерозподіленням між статтями витрат у межах кошторису, додатковим надходженням, коштами амортизаційного фонду тощо), використання яких підлягає погодженню з НКРЕКП відповідно до Методики.** Отже, ці кошти є доходами, встановленими видатковими статтями кошторису, щодо яких лише гарантований покупець здійснює контроль за їх використанням на підставі платіжних документів.

Висновок: НКРЕКП має значні повноваження у сфері контролю за формуванням та цільовим використанням кошторису гарантованого покупця та інших надходжень гарантованого покупця.

Проте, жодним з зазначених актів законодавства НКРЕКП не надано повноваження встановлювати гарантованому покупцю напрями та пріоритетність використання коштів, що надійдуть гарантованому покупцю як погашення заборгованості за надані послуги в межах

виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів; і гарантований покупець самостійно здійснює контроль за їх використанням на підставі платіжних документів.

Будемо вдячні за розгляд нашої позиції з питань, викладених у цьому листі, та пропонуємо зняти з розгляду питання «Про прийняття рішення НКРЕКП щодо врегулювання заборгованості на ринку електричної енергії».

Ми залишаємось у Вашому розпорядженні для надання будь-яких додаткових коментарів та роз'яснень.

З повагою,

Гуменюк О.С.
Директор ЄУЕА

Конеченков А.Є.

Голова правління УВЕА
Віце-президент WWEA

Козакевич О.Ю.

Голова УАВЕ

Контактні дані асоціацій:

Офіс асоціації "Європейсько-українське енергетичне агентство" (ЄУЕА):

вул. Володимирська, буд. 61-б, 6-й поверх, м. Київ, 01033 Україна
Тел.: +38 095 607 78 57
email: office@euea-energyagency.org
www.euea-energyagency.org

Офіс Громадської спілки "Українська вітроенергетична асоціація" (УВЕА):

Бізнес-центр Spaces Maidan Plaza:
Майдан Незалежності, буд. 2, м. Київ, 01012 Україна
Тел.: +38 044 2232996
email: info@uwea.com.ua,
www.uwea.com.ua

Асоціація "Українська асоціація відновлюваної енергетики" (УАВЕ)

Адреса: 01601, м. Київ, вул. Мечникова, 3, офіс 810
Тел. +380443791295
Електронна адреса: info@uare.com.ua
www.uare.com.ua